

ความแตกต่างของรูปแบบคำนาม ในแง่ความถี่ของการใช้

2.1 เกณฑ์ในการนับความถี่ของรูปแบบคำนาม

ข้อมูล 10 บทความ ความ 234 ย่อหน้า ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบคำนามที่ทำการศึกษาทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแบบประเภทรูป รูปแบบประเภทซ้ำรูป รูปแบบประเภทบ่งชี้ และรูปแบบประเภทคำสรรพนาม มีความถี่ของการปรากฏต่างกันมากทั้ง ๆ ที่รูปแบบคำนามทั้ง 4 ประเภทนี้ต่างก็เกิดได้ในตำแหน่งที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กันในประโยค และเกิดได้ทั้งในลักษณะที่รูปแบบคำนามอยู่ในประโยคเดียวกันกับรูปนามวลีเดิม และรูปแบบคำนามอยู่ข้ามประโยคกับรูปนามวลีเดิม ความแตกต่างของรูปแบบคำนามแต่ละประเภทนี้สนใจมากเพราะรูปแบบคำนามที่มีความถี่ของการปรากฏในข้อมูลมากย่อมจะเป็นรูปแบบคำนามที่ได้รับการเลือกใช้ แทนรูปนามวลีเดิมมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาความถี่ของการปรากฏของรูปแบบคำนามแต่ละประเภท 2 ด้าน คือ ศึกษาความถี่ของรูปแบบคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ในประโยค และศึกษาความถี่ของการเกิดรูปแบบคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในบริเวณต่าง ๆ

2.1.1 เกณฑ์ตำแหน่งในประโยค

สำหรับตำแหน่งในประโยคของรูปแบบคำนามแต่ละประเภทนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะตำแหน่งที่สามารถนำมากำหนดนิยามตำแหน่งในโครงสร้างผิวได้อย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการนับความถี่ ได้แก่ ตำแหน่งประธาน ตำแหน่งกรรม ตำแหน่งประกอบคำนาม เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ และตำแหน่งหลังคำบุพบท

การยกตัวอย่างข้อความจากข้อมูลที่มีรูปแบบคำนามปรากฏอยู่ ผู้วิจัยใช้รหัสตัวเลข 2 ตัว แสดงให้ทราบว่าข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างนั้น เป็นข้อความที่ยกมาจากข้อมูลใด ดังนี้

ตัวเลขตัวที่ 1 หมายถึง ลำดับที่ของบทความที่ศึกษา

ตัวเลขตัวที่ 2 หมายถึง ลำดับที่ของย่อหน้าในบทความ

เช่น (3-41) หมายถึง ข้อความที่คัดมาเป็นตัวอย่างนี้ คัดมาจากบทความที่ 3 ย่อหน้าที่ 41

ค. ตำแหน่งที่ทำหน้าที่ประกอบค่านามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ หมายถึง ตำแหน่งค่านามที่ทำหน้าที่ประกอบค่านามข้างหน้าที่อยู่ติดกัน เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ตำแหน่งที่ทำหน้าที่ประกอบค่านามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ มีกรอบประโยค ดังนี้

นามวลี _____

ตัวอย่างรูปแทนประเภทรูปในตำแหน่งค่านามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

จอหนึ่งทำด้วยผ้าฝ้ายขาวบาง ๆ เรียกว่า kelir มักจะมอมขอมด้วยผ้าสีแดง น้ำเงิน เขียว หรือดำ คล้าย ๆ จอหนึ่งตะลุงของไทย ขนาดของจอ ๑ จะประมาณเมตรเศษ ๆ (๓-๓๓)

๑ เป็นรูปแทนประเภทรูปที่ใช้แทนรูปนามวลีเต็ม หนึ่งในตำแหน่ง ประกอบค่านาม "จอ" เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

ง. ตำแหน่งหลังคำบุพบท หมายถึง ตำแหน่งค่านามที่อยู่หลังคำบุพบท ซึ่งจะอยู่ที่ไหนในประโยคก็ได้ เช่น เป็นส่วนขยายในนามวลี เป็นส่วนขยายในกริยาวลี ตำแหน่งหลังคำบุพบท มีกรอบประโยคดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำอุทธรณ์ _____ 1

ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งหลังคำอุทธรณ์

คำานาน เรื่องกำเนิดของไม้ชนิดนี้กลับไปเกี่ยวกับ
พระลักษมีชายาของพระวิษณุหรือพระนารายณ์
ซึ่งเป็นเทพเจ้าสำคัญพอ ๆ กับพระศิวะจนเกือบ
จะเรียกได้ว่าเป็นเทพคู่แฉ่งของพระศิวะทีเดียว

(4-9)

พระศิวะ เป็นรูปแทนประเภทซ้ำรูปที่ใช้แทนรูปนามวลีเดิม
พระศิวะ ในตำแหน่งหลังคำอุทธรณ์ "ของ"

¹สำหรับคำอุทธรณ์ที่มีคำนำหน้า เช่น ข้างใน ข้างบน ผู้วิจัยไม่ได้จัดให้เป็นคำอุทธรณ์
ตามเงื่อนไขของกรอบประโยคตำแหน่งนี้ เพราะพฤติกรรมของคำอุทธรณ์ที่มีคำนำหน้า ข้างใน
ข้างบน เหล่านี้ต่างจากพฤติกรรมของคำอุทธรณ์ ใน บน มาก เช่น

* นิ่งในบ้านฉัน   มีคนอยู่ใน _____ 2 คน

นิ่งในบ้านฉัน   มีคนอยู่ข้างใน _____ 2 คน

* ดั่งโต๊ะตรงนี้   แล้ววางหนังสือไว้บน _____

ดั่งโต๊ะตรงนี้   แล้ววางหนังสือไว้ข้างบน _____

พฤติกรรมที่ต่างกันมากเช่นนี้ทำให้เมื่อนำเอา ข้างใน ข้างบน มารวมเป็นสิ่ง
เดียวกันกับคำอุทธรณ์ ใน บน แล้วจะทำให้ตำแหน่งนี้ไม่สามารถจำแนกความเหมือน
ความต่างของรูปแทนคำนามแต่ละประเภทหรือหาข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับตำแหน่งของรูปแทน
คำนามแต่ละประเภทได้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้จัดให้ ข้างใน ข้างบน เป็นคำอุทธรณ์ คำอุทธรณ์ในที่นี้
จึงหมายถึง เฉพาะคำอุทธรณ์ที่ไม่มีคำนำหน้า เช่น ใน บน นอก ของ เท่านั้น

2.1.2 เกณฑ์การปรากฏของรูปนามวลีเดิมในบริบทต่าง ๆ

ผู้วิจัยกำหนดศึกษารูปแทนคำนามซึ่งมีรูปนามวลีเดิม ปรากฏในบริบทต่อไปนี้ คือ ในอเนกสรรประโยคเดียวกัน ในสังกรประโยคเดียวกัน ข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน และ ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้มิได้ศึกษาในเอกสรรประโยคเดียวกัน เพราะเอกสรรประโยค เป็นประโยคที่มีขนาดเล็กที่สุด มีส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ภาคประธานหนึ่ง และภาคแสดงหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า เอกสรรประโยคมีนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานและทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบ ในภาคแสดงอย่างละหนึ่งนามวลี เอกสรรประโยคจึงไม่สามารถมีรูปแทนคำนามแทนที่นามวลีใด นามวลีหนึ่งในประโยคเดียวกัน ยกเว้นเมื่อนามวลีนั้นอ้างถึงสิ่งเดียวกันกับนามวลีที่เป็นประธาน จะใช้รูปแทนพิเศษที่เรียกว่า คำสรรพนามสะท้อน (reflexive pronoun) เช่น ตัวเอง ตัวเขาเอง เช่น

ก. ปรีชาโกรธตัวเองที่ทำงานไม่สำเร็จ

ข. ปรีชาโกรธตัวเขาเองที่ทำงานไม่สำเร็จ

ตัวเอง หรือ ตัวเขาเอง เป็นคำสรรพนามสะท้อนที่อ้างถึง ปรีชา ซึ่ง เป็นนามวลีที่เป็นประธานของเอกสรรประโยค

สำหรับคำสรรพนามสะท้อนนี้ มิได้รวมไว้ในขอบเขตของการศึกษา
ครั้งนี้

ในการศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดใช้คำว่า ประโยคต้น สำหรับประโยคที่เป็นส่วนประกอบ ที่เรียงอยู่เป็นอันดับแรกในอเนกสรรประโยค และเรียกประโยคที่เป็นส่วนประกอบที่เรียงตาม มาว่า ประโยคตาม สำหรับสังกรประโยคนั้นผู้วิจัยคงใช้คำว่า मुख्यประโยค และ อนุประโยค ตามไวยากรณ์ดั้งเดิม

2.1.2.1 การปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในอเนกสรรประโยค เดียวกัน

จากการศึกษาข้อมูลปรากฏว่า ในอเนกสรรประโยคนี้ รูปนามวลีเดิมจะ
อยู่ในประโยคต้น ขณะที่รูปแทนคำนามอยู่ในประโยคตามเสมอ ผู้วิจัยพบว่ารูปแทนคำนามทุกประเภท

มีปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ในประโยคตามทั้ง 4 ตำแหน่งคือ ตำแหน่งประธาน ตำแหน่งกรรม ตำแหน่งประกอบคำนาม เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ และตำแหน่งหลังคำบุพบท ดังได้กล่าวแล้ว ใน 2.1.1 ดังนี้

ก. ในตำแหน่งประธานของประโยคตาม

จากข้อมูล พบว่า รูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภทกรูปรูป รูปแทนประเภทช้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม

ตัวอย่างรูปแทนประเภทกรูปรูปในตำแหน่งประธานของประโยคตาม

อาณาจักรลานนาไทยเริ่มต้นประวัติศาสตร์สมัยพระเจ้า
ลาวจักรราชสร้างเมืองทิดูเงินยวงและสืบสันตติวงศ์
ต่อมา 24 ชั่วกษัตริย์ พระเจ้ามังรายกษัตริย์องค์ที่ 25
(พ.ศ. 1801-1860) ได้ช่วยชนะพระเจ้ายี่บางแห่ง
นครทิดูไชย แล้ว ๑ ย้ายราชธานีจากเชียงราย
มาอยู่ที่เวียงกุมภาม เมื่อ พ.ศ. 1829

(6-16)

ข. ในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม

จากข้อมูล พบว่ารูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีเพียง
๑ ประเภท คือ รูปแทนประเภทกรูปรูป รูปแทนประเภทช้ำรูป และรูปแทนประเภทบ่งชี้
รูปแทนประเภทคำสรรพนามไม่พบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประเภทกรูปรูปในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม

ในจำนวนนี้มีพระคเณศองค์หนึ่งประทับยืน และมี
จาริกซึ่งน่าจะเป็นอักษรทมิฬที่ฐานด้วย แต่ยังไม่
ผู้ใดศึกษา ๑

(1-43)

ค. ในตำแหน่งประกอบค่านาม เพื่อแสดงความ เป็นเจ้าของของ

ประโยคตาม

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนค่านามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีเพียง 1 ประเภท เท่านั้น คือ รูปแทนประเภทรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภท คำสรรพนาม ไม่พบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประ เภทรูป ในตำแหน่งประกอบค่านาม

เพื่อแสดงความ เป็นเจ้าของ ของประโยคตาม

การศึกษาต้องใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มนุษย์ได้ตั้งไว้ เป็นสำคัญ แต่สมัยประวัติศาสตร์นั้น เป็นสมัยที่ยังไม่มี การจดจารึกลง เป็นลายลักษณ์อักษร หรือ เป็นสมัย ที่ผู้อื่นกล่าวอ้างถึงแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงมีหลักฐานมากกว่ากันและโบราณวัตถุสถานสมัยประวัติศาสตร์ ก็มักสวยงาม โอ้อ่างกว่าสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรม ๑ เจริญสูงกว่านั้นเอง

(2-1)

ง. ในตำแหน่งหลังคำพบทของประโยคตาม

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนค่านามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม และรูปแทน ประเภทรูปเฉพาะที่มีส่วนขยายหลัง

ตัวอย่างรูปแทนประ เภทบ่งชี้ ในตำแหน่งหลังคำพบทของประโยค

ตามที่มีรูปนามวลี เติมอยู่ในประโยคต้นของอ เนกรรณประโยค

เดียวกัน

แม้ไม้มะตูมจะเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์ประจำพระศิวะ แต่ กำเนิดของไม้ชนิดนี้ หาได้มาจากพระศิวะโดยตรงไม่

(4-9)

2.1.2.2 การปรากฏของรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในสังขยประโยค

เดียวกัน

รูปแทนค่านามที่พบว่าปรากฏในกรณีนี้ เป็นรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลีเดิม อยู่ในมุขยประโยค ขณะที่รูปแทนค่านามอยู่ในอนุประโยคเสมอ ผู้วิจัยพบว่ารูปแทนค่านามทุกประเภท มีปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ในอนุประโยคทั้ง 4 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งประธาน ตำแหน่งกรรม ตำแหน่งประกอบค่านามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ และตำแหน่งหลังคำอุทาน ดังได้กล่าวแล้ว ใน 2.1.1 ดังนี้

ก. ในตำแหน่งประธานของอนุประโยค

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนค่านามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภททอรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม

ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งประธานของ
อนุประโยค

เพื่อตอบแทนความภักดีของนาง พระคิระจึงสัญญาว่า
พระองค์ จะเอาธนะของนางที่ถูกตัดออกมานั้นไปปลูก

(4-11)

ข. ในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนค่านามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภททอรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม

ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

ชุมชนโบราณที่ตะกั่วป่าแห่งนี้ได้มีอารยธรรมทุกอย่าง
เหมือนเมืองแม่คืออินเตีย ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม
ความเชื่อ และการปกครอง เป็นค้น และความเป็น
แหล่งสำคัญที่มีส่วนในการเผยแพร่อารยธรรมเหล่านั้น
มาสู่ชุมชนโบราณทางภาคใต้ตะวันออก (1-39)

ค. ในตำแหน่งหลังคำพบทของอนุประโยค

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนคำนามที่พบปรากฏในตำแหน่งนี้มี 3 ประเภท คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม รูปแทนประเภท อรูปไม่พบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งหลังคำพบทของอนุประโยค

สมัยประวัติศาสตร์ผิดกับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ใน
ข้อที่ว่าในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่ยังไม่มี
การจดจารึกลงเป็นลายลักษณ์อักษร

(2-1)

2.1.2.3 การปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อ

เนื่องกัน

รูปแทนคำนามที่พบปรากฏในลักษณะนี้ มีปรากฏทั้ง 4 ตำแหน่งคือ ตำแหน่งประธานของประโยค ตำแหน่งกรรมของประโยค ตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความ เป็นเจ้าของและตำแหน่งหลังคำพบท แต่ละตำแหน่งพบรูปแทนคำนามปรากฏ ดังนี้

ก. ในตำแหน่งประธานของประโยค

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภทอรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม

ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งประธานของประโยค

ที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน

คนไทยทำนากันตามตีนราบระหว่างหุบ เขานี้ นับว่า
ความอุดมสมบูรณ์เป็นยอด ๕ ทำนาก็จะสองครั้ง
เป็นอย่างน้อย

(5-38)

ข. ในตำแหน่งกรรมของประโยค

จากข้อมูลพบว่า รูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภทกรูปรูป รูปแทนประเภทช้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม

ตัวอย่างรูปแทนประเภทกรูปรูปในตำแหน่งกรรมของประโยค
ที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่อกัน

เทวรูปส่วนใหญ่ก็คือ เทวรูปพระนารายณ์ คับพบ

๑ ทางภาคใต้และภาคตะวันออกของ

ประเทศไทยรวมทั้งที่เมืองศรีเทพในเขต

จังหวัดเพชรบูรณ์ด้วย

(2-12)

ค. ในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

จากข้อมูลพบว่า รูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของมี ๓ ประเภท คือ รูปแทนประเภทกรูปรูป รูปแทนประเภทช้ำรูป และรูปแทนประเภทบ่งชี้ รูปแทนประเภทคำสรรพนามไม่พบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประเภทกรูปรูปในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อ
แสดงความเป็นเจ้าของที่รูปนามวลีเดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่
ต่อเนื่อกัน

การเล่น Wayang Purwa นั้นแพร่หลายมากที่สุด

ตัวหนึ่ง ๑ จะทำอย่างสวยงาม

(3-31)

ง. ในตำแหน่งหลังค้ำพพท

จากข้อมูลพบว่า รูปแทนค่านามที่ปรากฏในตำแหน่งหลังค้ำพพท มี 3 ประเภท คือ รูปแทนประเภทข้าวรูป รูปแทนประเภทบั้งขี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม รูปแทนประเภทรูปไม้พมว่าปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประเภทข้าวรูปในตำแหน่งหลังค้ำพพทที่มีรูปนามวลี
เดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อ เนื่องกัน

อีกคว้างเป็นพระในนิกาย เซ็นที่ เคร่งครัดพระวินัยมากและ
ก็ได้อาจารย์ดี ๆ อบรมสั่งสอน บางคนว่าท่านบรรลุนิเสศคายน
เมื่ออายุ 27 ปี และวิธีการที่ท่านบรรลุก็ เป็นไปตามแบบ
ของนิกาย เซ็น

(7-9)

2.1.2.4 การปรากฏของรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในประโยคที่ข้ามย่อหน้า
ที่อยู่ต่อ เนื่องกัน

ตำแหน่งนี้ เป็นตำแหน่งที่รูปแทนค่านามและรูปนามวลี เดิมอยู่คนละย่อหน้า แต่ เป็นคนละย่อหน้าที่อยู่ต่อ เนื่องกัน โดยที่รูปนามวลี เดิมปรากฏอยู่ในย่อหน้าที่มาก่อน รูปแทนค่านามปรากฏในย่อหน้าที่ตามมา โดยปกติแล้วรูปแทนค่านามจะปรากฏในประโยคที่ 1 ของย่อหน้าที่ตามหลังย่อหน้าที่มีรูปนามวลี เดิมปรากฏอยู่

รูปแทนค่านามที่พบว่าปรากฏในกรณีนี้ มีปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

ก. ในตำแหน่งประธานของประโยค

จากข้อมูลพบว่า รูปแทนค่านามที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในประโยคที่ข้ามย่อหน้าแต่อยู่ต่อ เนื่องกันมีทั้ง 4 ประเภท คือ รูปแทนประเภทรูป รูปแทนประเภทข้าวรูป รูปแทนประเภทบั้งขี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม

ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งประธานของ
ประโยคที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้างหน้าที่อยู่
ต่อเนื่องกัน

"อ้ายคนไทย" ชายหนุ่มคนหนึ่งกล่าวทักเป็นประโยค
คำถามกับผม แล้วกล่าวแนะนำตัวเองว่า "ข้อยคนไทย"

เขา ชื่อลวันมวนอายุ 30 ปี เป็นกรรมการหมู่บ้าน
อันตัน

(5-1)

ข. ในตำแหน่งกรรมของประโยค

จากข้อมูลพบว่า รูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีเพียง
3 ประเภท คือ รูปแทนประเภทรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูปและรูปแทนประเภทบ่งชี้ รูปแทน
ประเภทคำสรรพนามไม่พบปรากฏในข้อมูล

ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งกรรมของประโยค
ที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้างหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน

ภายหลังอาณาจักรสุธรรมวดีได้ฟื้นฟูศาสนา

เจริญเรื่อยมา แต่รูปแบบของตัวอักษรบัลลวะ

ที่ปรากฏอยู่ในบริเวณนี้ได้คลี่คลายแบบค่อยเป็น

ค่อยไปจนถึงพุทธศตวรรษที่ 17 รูปแบบต่างไป

จากเดิม จึงเรียกกันว่า อักษรมอญโบราณ

อาณาจักรพุกามได้รับ อักษรมอญโบราณ มาใช้

อย่างกว้างขวางต่อมา

(6-10)

ค. ในตำแหน่งประกอบคำนาม เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีเพียงประเภทเดียวเท่านั้น คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภททอรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนามไม่พบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งประกอบคำนาม เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน

จากหลักฐานทางด้านศิลาจารึกที่ค้นพบบริเวณภาคเหนือดังกล่าวข้างต้นนั้น สอดคล้องกันอย่างมากทางด้านวัฒนธรรมระหว่างอาณาจักรหูกาม และอาณาจักรทริภุชไชย โดยเฉพาะทางด้านตัวอักษรนั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนที่รวมตัวกันเป็นอาณาจักรทริภุชไชยในพุทธศตวรรษที่ 18 หรือก่อนหน้านี้ได้รับ ตัวอักษรมอญโบราณ

จากอาณาจักรหูกามที่ปรากฏรูปแบบชัดเจนในสมัยพระเจ้าอนิรุทธและใช้สืบทอดมาในอาณาจักรหูกาม

จากการพิจารณารูปแบบ ตัวอักษรมอญโบราณ ที่พบบริเวณ จังหวัดลำพูนใน

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 โดยเปรียบเทียบกับตัวอักษรที่ใช้ในอาณาจักรหูกาม

สมัยพุทธศตวรรษที่ 17 พบว่ารูปแบบของตัวอักษรที่มีรูปแบบเหมือนกัน เกือบ

ทุกตัว

(6-13)

ง. ในตำแหน่งหลังค่านุพท

จากข้อมูลพบว่ารูปแทนค่านามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้มีเพียง 2 ประเภทเท่านั้น คือ รูปแทนประเภทข้าวรูป และรูปแทนประเภทบ่งชี้ รูปแทนประเภทอรุพ และรูปแทนประเภทคำสรรพนามไม่พบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตัวอย่างรูปแทนประเภทข้าวรูปในตำแหน่งหลังค่านุพทที่มีรูปนามวลี

เดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อ เนื่องกัน

ในรัชกาลนี้มีสิ่งที่เป็นหลักฐานเกี่ยวกับคนตรีที่น่าจะนำมาพูดได้ก็คือ หนังสือไตรภูมิพระร่วงซึ่งท่านผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้รับรองกันว่า เป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลนี้

ในหนังสือไตรภูมิพระร่วงมีข้อความอยู่สองอย่างอย่างหนึ่งทรงแปลมาจากอรรถกถาในคัมภีร์ต่าง ๆ (8-9)

2.1.3 วิธีการนับความถี่

การนับความถี่ของการใช้รูปแทนค่านามที่นำมาศึกษานี้ นับทุกครั้งที่มึรูปแทนปรากฏในข้อมูล โดยจำแนกตามประเภทของรูปแทนค่านามในตำแหน่งต่าง ๆ ทั้ง 4 ตำแหน่ง และในปริบททั้ง 4 แบบ ดังที่กล่าวมาแล้วใน 2.1.1 และ 2.1.2 โดยมีจุดประสงค์ว่าการนับความถี่นี้อาจจะทำให้ได้คำอธิบายเรื่องความถี่ และการใช้ที่ต่างกันของรูปแทนค่านามแต่ละประเภท

2.2 ความถี่ของรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในอเนกรรอปประโยคเดียวกัน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า รูปแทนค่านามที่ปรากฏในปริบทนี้จะอยู่ในประโยคตามและมีรูปนามวลีเดิมอยู่ในประโยคต้น ในการนับความถี่ได้แจงนับไปตามตำแหน่งเพื่อให้ได้ข้อสังเกตลักษณะการปรากฏของรูปแทนค่านามทุกประเภทมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

2.2.1 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธานของประโยคตาม

ในการศึกษาความถี่ของการปรากฏของรูปแทนในตำแหน่งประธานของประโยคตามในอเนกรรตประโยค พบว่ามีรูปแทนค่านามทั้ง 4 ประเภทมีปรากฏในตำแหน่งทั้ง 4 ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น และพบว่ารูปแทนค่านามที่มีความถี่สูงสุดคือรูปแทนประเภทอรุบซึ่งมีความถี่สูงกว่ารูปแทนค่านามประเภทอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านาม ในตำแหน่งประธานของประโยคตาม

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนค่านาม	รูปแทนประเภทอรุบ	รูปแทนประเภทชำรูป	รูปแทนประเภทบงชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
ประธาน	233 (81.18%)	31 (10.81%)	16 (5.57%)	7 (2.44%)	287 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรุบในตำแหน่งประธานของประโยคตาม

"อ้ายคนไทย" ชายหนุ่มคนหนึ่ง กล่าวทักเป็นประโยค

คำถามกับผม แล้ว ๑ กล่าวแนะนำตนเองว่า

"ข้อยคนไทย"

(5-1)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทชำรูปในตำแหน่งประธานของประโยคตาม

ถึงแม้อิกควซังจะเป็นพระที่อยู่ในวัยอัน เกรงครีคของ

นิกาย เซ็นก็ตาม แต่อิกควซังก็เป็นพระที่แปลกกว่าพระ

อื่น ๆ ท่านชอบจาริกแสวงบุญไปตามที่ต่าง ๆ มากมาย

(7-10)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งประธานของประโยค
ถาม

สมัยประวัติศาสตร์ ผิดกับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ใน
ข้อที่ว่า ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่ยังไม่มี
การจดจารึกลง เป็นลายลักษณ์อักษร การศึกษาต้อง
ใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มนุษย์ได้ทิ้งไว้ เป็นสำคัญ
แต่สมัยประวัติศาสตร์ นั้น เป็นสมัยที่มีการจดจารึก
ลง เป็นลายลักษณ์อักษรหรือ เป็นสมัยที่มีผู้อื่นกล่าว
อ้างถึงแล้ว

(2-1)

ง. ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งประธาน
ของประโยคถาม

นอกจากนี้ยังมีคนเล่าขานกันต่อมาอีกว่า ท่านอิกคิวซัง
นั้นมิตรกับนางคณิกา ซึ่งอาจจะมีข้อมูลความจริงอยู่
ไม่น้อย เพราะท่านมีชื่อเสียงว่าชื่นชมในสุราและนารี

(7-10)

2.2.2 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรมของประโยคถาม

ในการศึกษาความถี่ของการปรากฏของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรมของประโยค
ถามในอเนกบรรณประโยค พบว่ารูปแทนคำนาม 3 ประเภทปรากฏในตำแหน่งนี้ คือ รูปแทน
ประเภททอรูป รูปแทนประเภทซ้ำรูป และรูปแทนประเภทบ่งชี้ ดังกล่าวไว้แล้วใน 2.1.2.1.2 และ
พบว่ารูปแทนคำนามที่มีความถี่สูงสุดคือรูปแทนประเภททอรูป แต่ความถี่ของรูปแทนคำนามแต่ละ
ประเภทที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ต่างกันไม่มากนัก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนค่านาม	รูปแทนประเภทอรูป	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบ่งชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
กรรม	41 (53.25%)	28 (36.36%)	8 (10.39%)	-	77 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม

ในจำนวนนี้มีพระคเณศองค์หนึ่งประทับยืน และมี
จารึกซึ่งน่าจะเป็นอักษรทมิฬที่ฐานด้วย แต่ยังไม่
ผู้ใดศึกษา ๑

(1-43)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม

นอกจากจะใช้ ไม้ยมก ในพิธีกรรมต่าง ๆ แล้ว
ชาวฮินดูยังใช้ ไม้ยมก เป็นสมุนไพรรักษาโรคต่าง ๆ
ด้วย

(4-21)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งกรรมของประโยคตาม

คำว่า "ทมิฬ" ตามความหมายของชาวทมิฬ แปลว่า
"หอมหวาน" ไม่ได้หมายความว่าดูร้ายอะไร แต่ที่
ความหมายกลายไป เห็นจะเป็นเพราะไทยได้ คำนี้
ผ่านทางลังกาสยามที่ไทยกับลังกาคิดต่อกัน

(4-31)

2.2.3 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประกอบค่านามเพื่อแสดงความ เป็นเจ้าของ
ของประโยคตาม

ในการศึกษาความถี่ของการปรากฏของรูปแทนค่านาม ในตำแหน่งนี้ นั้น พบรูปแทน
ประเภทรูปปรากฏเพียงประเภทเดียว และปรากฏเพียง 3 แห่งเท่านั้น

ตัวอย่าง

การศึกษาต้องใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มนุษย์ได้ทิ้งไว้
เป็นสิ่งสำคัญ แต่สมัยประวัติศาสตร์นั้น เป็นสมัยที่ยัง
ไม่มีการจดจารึกลงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็น
สมัยที่ผู้อื่นกล่าวอ้างถึงแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงมี
หลักฐานมากกว่ากัน และโบราณวัตถุสถาน สมัย-
ประวัติศาสตร์ก็มักสวยงาม โอ้อ่ากว่าสมัยก่อน
ประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เพราะ วัฒนธรรม ๕
เจริญสูงกว่านั้นเอง

(2-1)

2.2.4 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำพยัทของประโยคตาม

ในการศึกษาความถี่ของการปรากฏของรูปแทนค่านามในตำแหน่งนี้ พบว่ารูปแทน
ค่านามทั้ง 4 ประเภท ปรากฏในตำแหน่งนี้ รูปแทนประเภทรูปต้องมีส่วนขยายตามหลัง เท่านั้น
ดังกล่าวไว้แล้วใน 2.1.2.1.4 และพบว่ารูปแทนค่านามที่มีความถี่สูงสุดคือรูปแทนประ
เภทซ้ำรูป และความถี่ของรูปแทนประเภทซ้ำรูปนี้สูงกว่ารูปแทนค่านามประเภทอื่น ๆ มาก

ตารางที่ 3 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบท ของประโยคตาม

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนค่านาม	รูปแทนประเภทอนุรูป	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบ่งชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
หลังคำบุพบท	7 (9.33%)	41 (54.67%)	14 (18.67%)	13 (17.33%)	75 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอนุรูปที่มีส่วนขยายในตำแหน่งหลังคำบุพบทของประโยคตาม

การดนตรีในสมัยนั้น ๆ จะต้องมีระเบียบแบบแผนเป็นวงเป็นคณะ และมีเครื่องดนตรีที่บรรเลงได้ไพเราะสมตามกาลสมัย และอาจจะมีเครื่องดนตรีเหนือกว่า ๑ บางชาติในสมัยเดียวกันนั้นบ้าง

(8-2)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งหลังคำบุพบทของประโยคตาม

ศิลปะสุโขทัยแม้มีอายุอยู่ชั่วระยะเวลาอันสั้นก็จริงแต่ก็ถือกันว่าเป็นศิลปะที่งดงามที่สุดของไทยและมีอิทธิพลต่อศิลปะที่สืบเนื่องต่อลงมาอย่างมาก

(2-26)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งหลังคำบุพบทของประโยคตาม

แม้ไม้มะตูมจะเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์ประจำพระศิวะ แต่กำเนิดของ ไม้ชนิดนี้ หาได้มาจากพระศิวะโดยตรงไม่

(4-9)

ง. ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งหลังคำบุพบทของ
ประโยคตาย

พระพุทธรูปสุโขทัยเจริญถึงขีดสูงสุดในราชวงศ์
พุทธศตวรรษที่ 19 และต่อจากนั้นก็เสื่อมลง

(2-29)

2.2.5 สรุปการปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในอเนกสรรประโยคเดียวกัน

จากความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในอเนกสรรประโยคเดียวกัน
ในปริบททั้ง 4 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าตำแหน่งที่รูปแทนคำนามปรากฏมากที่สุดคือ
ตำแหน่งประธาน 287 ครั้ง คิดเป็น 64.93% รูปแทนคำนามที่มีความถี่ของการใช้ในตำแหน่ง
ประธานมากที่สุดคือ รูปแทนประเภทกรุป 233 แห่ง คิดเป็น 81.18% รูปแทนประเภทคำ
สรรพนามมีใช้น้อยที่สุด เพียง 7 ครั้งเท่านั้น คิดเป็น 2.44% เมื่อนำเอาความถี่ของรูปแทน
คำนามแต่ละประเภทในทุกตำแหน่งที่อยู่ในปริบทนี้มารวมกันแล้ว รูปแทนประเภทกรุป เป็นรูปแทน
ที่มีความถี่สูงสุดถึง 284 แห่ง คิดเป็น 64.25% และยังเป็นรูปแทนเพียงประเภทเดียวที่พบ
ปรากฏในทุกตำแหน่ง รูปแทนประเภทคำสรรพนามมีความถี่น้อยที่สุด 20 แห่ง คิดเป็น 4.52%
และพบปรากฏเพียง 2 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งประธาน และตำแหน่งหลังคำบุพบท

ตารางต่อไปนี้ สรุปให้เห็นความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิม อยู่ใน
อเนกสรรประโยคเดียวกัน

ตารางที่ 4 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในประโยคตามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในประโยคต้น
ของอเนกสรรประโยคเดียวกัน

ประเภทรูปแทน ตำแหน่ง	รูปแทน ประเภท อรุ	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บ่งชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
ประธาน	233 (81.18%)	31 (10.80%)	16 (5.58%)	7 (2.44%)	287 (100%)
กรรม	41 (53.25%)	28 (36.36%)	8 (10.39%)	-	77 (100%)
ประกอบค่านาม เพื่อ แสดงความ เป็นเจ้าของ	3 (100%)	-	-	-	3 (100%)
หลังคำบุพบท	7 (9.33%)	41 (54.67%)	14 (18.67%)	13 (17.33%)	75 (100%)
รวม	284	100	38	20	442 (100%)

จากตารางนี้จะเห็นว่ารูปแทนประเภทอรุมีความถี่สูงสุด อาจจะเป็นเพราะว่า
ระยะห่างระหว่างรูปแทนค่านามและรูปนามวลี เดิม มีไม่มากนัก ยังอยู่ในขอบเขตของ
อเนกสรรประโยคเดียวกัน การละไว้ในฐานที่เข้าใจ ทำได้ง่าย และโอกาสที่จะเกิดความ
กำกวมก็มีน้อยมาก หรืออาจจะไม่มีเลย รูปแทนประเภทอรุที่มีส่วนขยายประกอบ พบปรากฏ
ในตำแหน่งหลังคำบุพบทในบริบทนี้ได้ด้วย

รูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่มีความถี่ของการปรากฏรองลงมา 100 แห่ง
แต่ก็เป็นความถี่ที่ต่างจากความถี่ของรูปแทนประเภทอรุมากถึง 184 แห่ง ในความถี่ 100
แห่งนี้ รูปแทนประเภทซ้ำรูปปรากฏในตำแหน่งหลังคำบุพบทมากที่สุด 41 แห่ง ซึ่งก็เป็นเพราะว่า
รูปแทนประเภทซ้ำรูปสามารถปรากฏในตำแหน่งนี้ได้ง่าย และสะดวกกว่ารูปแทนประเภทอรุที่
จำกัดว่าจะปรากฏในตำแหน่งนี้ได้ก็จะต้องมีส่วนขยายที่ได้ใจความสมบูรณ์มาประกอบเท่านั้น

ทำให้รูปแทนประเภทซ้ำรูปปรากฏในตำแหน่งหลังคำบุพบทมากกว่ารูปแทนประเภทรูปถึง 34 แห่ง

รูปแทนประเภทบ่งชี้ซึ่งเป็นรูปแทนที่ให้ความหมายที่เฉพาะหรือจำแนกต่างจึงถูกจำกัดการใช้ให้แคบลง ใช้เมื่อต้องการแสดงความหมายดังกล่าวเท่านั้น จึงมีความถี่น้อยดังตาราง

รูปแทนประเภทคำสรรพนาม เป็นรูปแทนที่มีความถี่น้อยที่สุดในปริบทนี้ ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะ บทความที่นำมาศึกษามีเนื้อเรื่องที่ไม่เอื้อให้ใช้รูปแทนประเภทนี้มากนักได้

2.3 ความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ในสังกรประโยคเดียวกัน

รูปแทนที่ปรากฏในปริบทนี้ เป็นรูปแทนคำนามที่ปรากฏในอนุประโยค และมีรูปนามวลี เดิมอยู่ในमुखยประโยค จากข้อมูลพบว่า รูปแทนคำนามปรากฏในปริบทนี้ 3 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งประธาน ตำแหน่งกรรม และตำแหน่งประกอบคำนาม เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ แต่ไม่พบรูปแทนคำนามในตำแหน่งหลังคำบุพบท ไม่ว่าจะ เป็นรูปแทนประเภทใด

2.3.1 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งประธานของอนุประโยค

ความถี่ของรูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ เป็นเช่นเดียวกับความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งนี้ในอเนกตรรกประโยค คือ รูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทมีปรากฏในตำแหน่งนี้ และรูปแทนประเภทอรุมีจำนวนมากที่สุด และมีความถี่ต่างจากรูปแทนประเภทอื่นอย่างเห็นได้ชัด ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนาม ในตำแหน่งประธานของอนุประโยค

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนคำนาม	รูปแทนประเภทอรุ	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบ่งชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
ประธาน	106 (61.28%)	39 (22.54%)	14 (8.09%)	14 (8.09%)	173 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอุปในตำแหน่งประธานของอนุประโยค

แม้ว่าสังคยนั้นจะมีอักษรใช้แล้วแต่ยังไม่มีผู้ใ้ใ้อ่านออก

ก็ยังไม่นับว่า ๑ เข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์

(1-2)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งประธานของอนุประโยค

จากการศึกษาจารึกที่พบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เช่น จารึกไวคานูและจารึกในรัฐโบราณอื่น ๆ ที่

ได้รับอารยธรรมอินเดีย เช่น ชูนัน จัมปา

ทวารวดี พยู (หรือศรีเกษตร) ศรีวิชัย และ

เจนละ (หรือขอม) เป็นต้น โดยศึกษา

วิวัฒนาการของตัวอักษรที่ปรากฏในจารึก

ดังกล่าวประกอบด้วยหลักฐานการเผยแพร่

อารยธรรมอินเดียเข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียง

ใต้แล้วทำให้เชื่อได้ว่า จารึกต่าง ๆ

ที่กล่าวมาและตัวอักษรรุ่นแรกในเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ ล้วนมีกำเนิดมาจาก

อิทธิพลของอักษรในอินเดียทั้งสิ้น (1-15)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งประธานของอนุประโยค

ประการที่สอง จารึกภาษาทมิฬเหล่านี้ล้วนแสดง

ให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างอินเดียภาคใต้กับ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ

ความสัมพันธ์ทางอารยธรรม แสดงให้เห็นถึงการ

ติดต่อแลกเปลี่ยนทางอารยธรรมของภูมิภาคทั้งสอง

ที่มีอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะจารึกที่ตะกั่วป่านัน
นักปราชญ์หลายท่านได้ชี้ให้เห็นว่า จารึกนี้ แสดง
ออกถึงลักษณะการมาตั้งชุมชนโบราณยุคแรก ๆ
ของอินเดียในภูมิภาคนี้ อย่างเด่นชัด (1-39)

ง. ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนาม ในตำแหน่งประธานของ
อนุประโยค

เพื่อตอบแทนความภักดีของนาง พระศิวัจิงสัญญาว่า
พระองค์ จะเอาธุระของนางที่ถูกตัดออกนั้น ไปปลูก
(4-12)

2.3.2 ความถี่ของรูปแทนคำนาม ในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

รูปแทนคำนามที่พบปรากฏในตำแหน่งนี้มี 3 ประเภท คือ รูปแทนประเภทรูป
รูปแทนประเภทซ้ำรูป และรูปแทนประเภทบ่งชี้ ไม่พบรูปแทนประเภทคำสรรพนามปรากฏ
ในตำแหน่งนี้ รูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่มีความถี่มากที่สุด แต่ก็มีค่าไม่ต่างจาก
รูปแทนประเภทรูปมากนัก ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรม
ในประโยคตามของอ เนกรรลประโยคที่กล่าวมาแล้ว

ตารางที่ 6 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

ประเภทรูปแทน ตำแหน่ง	รูปแทน ประเภท อรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บ่งชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
กรรม	39 (40.63%)	49 (51.04%)	8 (8.33%)	-	96 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประ เภทรูปในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

"จาริกที่ค้นพบที่ตะกั่วป่า" นั้นหมายถึง "จาริก

ที่ 26 : จาริกที่เขพระนารายณ์ (ตะกั่วป่า)"

ในหนังสือประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 2 ซึ่งค้นพบณ

เขพระนารายณ์ อำเภอตะกั่วป่า ไม่ห่างจากเทวรูป

ในศาสนาพราหมณ์ลัทธิไวษณพนิกาย (คือพระวิษณุ

มัตถยมโยคสถานบุรีติ, ฤาษีมารกัณเฑย และพระ

นางรูเทวี อิทธิพลศิลปะแบบขลลวระ อามุราร

กลางพุทธศตวรรษที่ 14 ถึงกลางพุทธศตวรรษที่

15) แห่งเขพระนารายณ์นักโดยค้นพบ ที่

เมื่อ พ.ศ. 2445

(1-29)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประ เภทซ้ำรูปในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

เมื่อลาลูแมร์ไม่ได้บันทึกเรื่องระนาดลงไว้ จึงเชื่อได้ว่า

วงปี่พาทย์สมัยนั้น คงจะยังไม่มีระนาดเป็นแน่

(8-32)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประ เภทบ่งชี้ในตำแหน่งกรรมของอนุประโยค

ชุมชนโบราณที่ตะกั่วป่าแห่งนี้ได้มีอารยธรรมทุกอย่างเหมือน

เมืองแม่คืออินเดีย ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ และ

การปกครอง เป็นต้น และความเป็นแหล่งสำคัญที่มีส่วนใน

การเผยแพร่อารยธรรมเหล่านั้นมาสู่ชุมชนโบราณทางภาคใต้

ตะวันออก

(1-39)

2.3.3 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบทของอนุประโยค

รูปแทนค่านามที่พบปรากฏในตำแหน่งนี้มี 3 ประเภท คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม ไม่พบรูปแทนประเภทอรุปรูปในตำแหน่งนี้ รูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่มีความถี่สูงสุด

ตารางที่ 7 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบทของอนุประโยค

ประเภทรูปแทน ค่านาม	รูปแทน ประเภท อรุปรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บ่งชี้	รูปแทน ประเภท สรรพนาม	รวม
หลังคำบุพบท	-	33 (61.11%)	12 (22.22%)	9 (16.67%)	54 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งหลังคำบุพบทของอนุประโยค

สมัยประวัติศาสตร์ติดกับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ใน
ข้อที่ว่าในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่ยังไม่มี
การจดจารึกลง เป็นลายลักษณ์อักษร

(2-1)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งหลังคำบุพบทของอนุประโยค

การที่เรื่องกำเนิดต้นมะตูมของสินธุ เกี่ยวกับพระ
ลักษมีนี้อาจเป็นเหตุให้ เรื่องกำเนิดของไม้ชนิดนี้
ในวรรณคดีไทยกลายเป็น เรื่องของพระวิษณุ
สวามีของพระลักษมีก็เป็นได้

(4-13)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งหลังคำบุพบทใน
อนุประโยค

พระคิจะหोजมกท้พระลัษมีภักดีต่อพระองค์

(4-11)

2.3.4 สรุปการปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในสังกรประโยคเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า ในสังกรประโยคตำแหน่งประธานก็ยังเป็นตำแหน่งที่มีการปรากฏ
ของรูปแทนคำนามมากที่สุด เช่นเดียวกับในอนุประโยค รูปแทนคำนามที่ปรากฏใน
ตำแหน่งประธานมีทั้งสิ้น 173 รูป ในขณะที่ในตำแหน่งหลังคำบุพบทมีน้อยมาก เพียง 54 รูป
เท่านั้น ในสังกรประโยคนี้ไม่พบรูปแทนคำนามไม่ว่ารูปใด ในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดง
ความเป็นเจ้าของ

ตารางที่ 8 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในอนุประโยคที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในमुख्यประโยค
ของสังกรประโยคเดียวกัน

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทน คำนาม	รูปแทน ประเภท อรุปร	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บงชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
ประธาน	106 (61.28%)	39 (22.54%)	14 (8.09%)	14 (8.09%)	173 (100%)
กรรม	39 (40.63%)	49 (51.04%)	8 (8.33%)	-	96 (100%)
ประกอบคำนามเพื่อ แสดงความเป็นเจ้าของ	-	-	-	-	-
หลังคำบุพบท	-	33 (61.11%)	12 (22.22%)	9 (16.67%)	54 (100%)
รวม	145	121	34	23	

ตำแหน่งประธานยังคงเป็นตำแหน่งที่มีจำนวนรูปแทนค่านาม ปรากฏมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่อาจจะสามารถใช้รูปแทนค่านามได้มากที่สุด สะดวก และง่ายที่สุด ซึ่งก็สอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทยที่นิยมให้เรื่อง (topic) เป็นประธานของประโยคแรกในข้อความต่อเนื่องได้ แล้วให้ประโยคต่อ ๆ ไป เป็นประโยคที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับประธาน จึงสามารถใช้รูปแทนค่านามแทนรูปนามวลีเดิมที่เป็นประธานเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้รูปนามวลีเดิมซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งต่อเนื่องกัน จึงทำให้ รูปแทนประเภทรูปซึ่งเป็นรูปแทนเพียงประเภทเดียวที่ไม่ทำให้เกิดความซ้ำซาก ปรากฏในตำแหน่งนี้มากที่สุดด้วย

ตำแหน่งกรรม เป็นตำแหน่งที่มีจำนวนรูปแทนค่านามปรากฏ เป็นจำนวนรองลงมา ทั้งนี้เพราะตำแหน่งกรรม ไม่เอื้อให้ใช้รูปแทนค่านามได้สะดวกดัง เช่นตำแหน่งประธานที่กล่าวมาแล้ว ตำแหน่งหลังคำบุพบทเป็นตำแหน่งที่มีจำนวนรูปแทนค่านามปรากฏน้อยที่สุด

2.4 ความถี่ของรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อ เนื่องกัน

รูปแทนค่านามที่ปรากฏในบริบทนี้ เป็นรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลี เดิม อยู่คนละประโยคกับรูปแทนค่านาม รูปนามวลี เดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้างหน้า รูปแทนค่านามอยู่ในประโยคที่ตามมา ดังนั้นระยะห่างระหว่างรูปแทนค่านามและรูปนามวลี เดิมในบริบทนี้ จึงมีมากกว่าในบริบทที่กล่าวมาแล้ว 2 บริบท คือ ในอเนกสรรประโยคเดียวกัน และในสังกรประโยคเดียวกัน ซึ่งยังคงอยู่ในขอบเขตของประโยคเดียวกันอยู่ จากข้อมูลพบว่ารูปแทนค่านามที่ปรากฏในบริบทนี้มีทั้ง

4 ตำแหน่ง เช่นเดียวกับที่พบในบริบทอเนกสรรประโยค

2.4.1 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธาน

ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งนี้ยังคง เป็น เช่นเดียวกับความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธาน ในบริบททั้งสองประเภทที่กล่าวมาแล้ว คือรูปแทนค่านามทั้ง 4 ประเภทมีปรากฏในตำแหน่งนี้และรูปแทนประเภทรูปมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ ๑ แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งประธาน

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนค่านาม	รูปแทนประเภทอรูป	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบ่งชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
ประธาน	317 (66.60%)	84 (17.65%)	42 (8.82%)	33 (6.93%)	476 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งประธานของประโยค

แต่**รถบัส**เล็กที่พวกเราผู้สื่อข่าวจากต่างประเทศใช้เดินทางขึ้นเคียนเบียนฟู่นั้น มีลักษณะดังกล่าวกว่าครบถ้วน ๕ ริ่งชะโยกเหมือนม้า

(5-6)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งประธานของประโยค

ครึ่งหนึ่งข้างเอกทันต์อาละวาดรุกรานไปทั่ว
ตัวโลก พระอิศวรจึงให้พระนารายณ์มาปราบ
พระนารายณ์จึงเอาไม้เจ็ดประการมาร้าย
วิษณุมนต์สามคาบ ฟาดลงที่รอยเท้าข้าง
เอกทันต์นั้นสามครั้ง

(4-14)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งประธานของประโยค

อักษรบัลลวะ เจริญขึ้นในระบะที่ราชวงศ์บัลลวะ
ขึ้นครองราชย์ทางภาคใต้ของประเทศอินเดีย
ราชวงศ์นี้มีอำนาจตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่

9-15

(1-19)

ง. ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งประธานของประโยค

ขณะเดียวกันก็มีคนไทย เดินทางจากรยานผ่านมา

เขา มองดูกลุ่มคนหลายชาติหลายภาษานั่งกินข้าว

ริมทางอย่างงงงวย (5-23)

2.4.2 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรม

ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งนี้ ยังคงเป็น เช่นเดียวกับความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรม ในปริบททั้งสองประเภทที่กล่าวมาแล้ว คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูปมีความถี่สูงสุด รูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทพบปรากฏในตำแหน่งนี้

ตารางที่ 10 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรม

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนคำนาม	รูปแทนประเภทอรูป	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบ่งชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
กรรม	33 (34.02%)	50 (51.55%)	10 (10.31%)	4 (4.12%)	97 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งกรรม

เขาเรียกกุลิกะจ่อ เอาพริกไทยกับ เกลือผสมใส่จานกระเบื้อง

ใบเล็ก ๆ หยิบมีดออกมาลับมะม่วงที่เขาเองก็เรียกว่า

"มะม่วง" สับ ๑ ทั้งเปลือก (5-70)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งกรรมของประโยค

นอกจากชาวฮินดูจะนับถือไม้มะตูมว่าเป็นไม้

ศักดิ์สิทธิ์ประจำพระคิเวแล้ว ปัจจุบันนี้ชาวฮินดู

ยังให้ไม้มะตูม เป็นไม้ประจำพระลักษมีด้วย
 ชาวฮินดูจะใช้ไม้มะตูมนี้ทั้งต้นทั้งกิ่งทั้งใบ
 ในการบูชาพระลักษมี (4-22)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประ เภทบ่งชี้ในตำแหน่งกรรมของประโยค

เด็กชายเด็กหญิงโกนผมเมื่ออายุ 7 ขวบ และ
 เข้าไปอยู่ในวัดหรือสำนักแม่ชี เขาอยู่ที่นั่นจน
 อายุ 20 ปี จึงจะออกมาใช้ชีวิตในโลกภายนอก
 (6-7)

ง. ตัวอย่างรูปแทนประ เภทคำสรรพนามในตำแหน่งกรรมของประโยค

โดยทั่วไปแล้ว ทุกคนทราบดีว่า สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ทรงเป็นที่ชื่นชมของประชาชนทุกเพศทุกวัย
 ถ้าพูดกันอย่างคนไม่รู้ขนบธรรมเนียมนิยมประเพณี
 ไบรตามแล้วก็เห็นจะต้องใช้คำว่าประชาชน
 รัก ท่าน หนักหนา (9-10)

2.4.3 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งนี้ รูปแทนประ เภทอรูปรมีจำนวนมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนคำนาม	รูปแทนประเภทอรูป	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบ่งชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
ประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ	6 (54.55%)	2 (18.18%)	3 (27.27%)	-	11

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

การเล่น Wayang Purwa นั้นแพร่หลายมากที่สุด

ตัวหนึ่ง ๑ จะทำอย่างสวยงาม

(3-31)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูป ในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

ข้าง เอกทัศน์สั้นกำลัง เห็นจะด้านทานพระ

นารายณ์ไม่ได้ก็ย้ายหน้าจะหนี พระนารายณ์

จึงเอาม่วงมาศพญานาคชัตตฤกเท้าขวา

ข้าง เอกทัศน์

(4-14)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

"ทมิฬ" เป็นชนชาติทางตะวันตกเฉียงใต้

ของอินเดีย ปัจจุบันมีประชาชนชนชาตินี้

อยู่มากในอินเดียภาคใต้

(1-30)

2.4.4 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบท

ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งนี้ ยังคงเป็นเช่นเดียวกับความถี่ของรูปแทนค่านาม ในตำแหน่งนี้ในปริบทสองประเภทที่กล่าวมาแล้วคือ รูปแทนประเภทซ้ำรูปมีความถี่มากที่สุด นอกจากนี้แล้ว รูปแทนประเภทอรยังไม้พบในตำแหน่งนี้

ตารางที่ 12 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพบท

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนค่านาม	รูปแทนประเภทอร	รูปแทนประเภทซ้ำรูป	รูปแทนประเภทบงชี้	รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	รวม
หลังคำบุพบท	-	57 (59.27%)	32 (29.91%)	18 (16.82%)	107 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งหลังคำบุพบท

สที่ไย้อ้อมก็มาจากพิชที่มีในอินโคนี้เซีย

แท่งขี้ผึ้งที่ไย้เขียนลายก็เป็นของอินโคนี้เซีย

(3-1)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบงชี้ในตำแหน่งหลังคำบุพบท

ต่อมาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งราชวงศ์

โมริยะ ราวพุทธศตวรรษที่ 3 ก็เกิดหลักฐาน

ตัวอักษรที่เสาศิลาจารึกของพระเจ้าอโศก

มหาราชที่ชาวเอเชีย คือ อักษรพราหมี

เนื้อเรื่องของเสาศิลาจารึกนี้เป็นพระราชกำหนด

กฎหมายที่ประกาศให้ประชาชนทราบ

(1-16)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประเภทคำสรรพนามในตำแหน่งหลังคำบุพบท

ท่านมีวิญญาณขบถ ทั้งยังมีพรสวรรค์ในการ
 ประชดประชัน เสียคดีผู้อื่นที่ขอมให้อ่านาจ
 มาทใหญ่อีกด้วย ดังนั้นอิกิวซึ่งจึง เป็น
 วีรบุรุษของชาวบ้าน เรื่องราวของท่าน
 กลายเป็นตำนานที่เล่าสู่กันฟังไม่รู้จบ

(7-11)

2.4.5 สรุปการปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามประโยคอยู่ต่อ เนื่องกัน

จากควมถี่ของรูปแทนคำนามทุกประเภทที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ จะเห็นว่า รูปแทน
 ประเภทรูปซึ่งคงมีความถี่สูงสุด และมีความถี่ที่ต่างจากความถี่ของรูปแทนประเภทอื่น ๆ มาก
 อย่างเห็นได้ชัด ทั้ง ๆ ที่รูปแทนประเภทรูปนี้มีปรากฏในบริบทนี้เพียง 3 ตำแหน่งเท่านั้น
 ไม่พบรูปแทนประเภทนี้ในตำแหน่งหลังคำบุพบท ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้าม
 ประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทน คำนาม	รูปแทน ประเภท อรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บ่งชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
ประธาน	317 (66.60%)	84 (17.65%)	42 (8.82%)	33 (6.93%)	476
กรรม	33 (34.02%)	50 (51.55%)	10 (10.31%)	4 (4.12%)	97
ประกอบคำนาม เพื่อแสดง ความเป็นเจ้าของ	6 (54.55%)	2 (18.18%)	3 (27.27%)	-	11
หลังคำบุพบท	-	57 (53.27%)	32 (29.91%)	18 (16.82%)	107
รวม	356	193	87	55	

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อ เนื่องกัน นั้น คำแห่งประธานของประโยคเป็นตำแหน่งที่มีความถี่ของรูปแทน ปรากฏอยู่มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งประธานเป็นตำแหน่งที่มีความกำกวมเกี่ยวกับรูปนามวลี เดิมน้อยที่สุด และข้อความต่อเนื่องในภาษาไทย เป็นข้อความที่นิยมบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนิยมให้เรื่อง (topic) ปรากฏในตำแหน่งประธานของประโยคแรกที่มีลักษณะ เป็นประโยค เริ่ม จะใช้รูปแทน คำนามแทนรูปนามวลี เดิมในประโยคไม่เริ่มที่ตามมา รูปแทนประเภทรูป ซึ่ง เป็นรูปแทนคำนามที่มีความหมายเหมือนรูปนามวลี เดิมทุกประการ และเป็นรูปแทนคำนามเพียงประเภทเดียวที่ไม่ปรากฏรูปจึงสามารถใช้แทนรูปนามวลี เดิมเดียวกันได้หลาย ๆ ครั้งต่อเนื่องกันโดยไม่เกิดความซ้ำซาก ทำให้รูปแทนประเภทรูปปรากฏในตำแหน่งประธานด้วยจำนวนมากที่สุด 317 แห่ง รูปแทนประเภทซ้ำรูป ซึ่งเป็นรูปแทนที่มีความหมายเหมือนรูปนามวลี เดิม และมีรูปเหมือนรูปนามวลี เดิมทุกประการ จึงเกิดความซ้ำซากได้มาก เมื่อใช้แทนรูปนามวลี เดิมเดียวกับหลาย ๆ ครั้งต่อเนื่องกัน ทำให้รูปแทนประเภทซ้ำรูปปรากฏในตำแหน่งประธาน 84 แห่ง

สำหรับตำแหน่งกรรมนั้น เนื่องจากลักษณะของประโยคในข้อความต่อเนื่องภาษาไทย นิยมให้รายละเอียดเกี่ยวกับประธานมากกว่ากรรมดังกล่าวมาแล้ว จึงทำให้ตำแหน่งกรรมเป็นตำแหน่งที่ใช้รูปแทนคำนามแทนรูปนามวลี เดิมได้น้อยกว่า มีความกำกวมเกี่ยวกับรูปนามวลี เดิมมากกว่า จึงพบว่า รูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่มีจำนวนการปรากฏในตำแหน่งกรรมมากที่สุด 50 แห่ง รูปแทนประเภทรูปมีจำนวนรองลงมา 33 แห่ง

ส่วนตำแหน่งประกอบคำนาม เพื่อแสดงความ เป็น เจ้าของก็ยังคงมีรูปแทนประเภทรูป ปรากฏมากที่สุด 6 แห่ง รูปแทนประเภทบ่งชี้ปรากฏรองลงมา 3 แห่ง รูปแทนประเภทซ้ำรูป ปรากฏน้อยที่สุด 2 แห่ง

นอกจากนี้ยังไม่พบรูปแทนประเภทรูปในตำแหน่งหลังคำบุพบท เพราะตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่ต้องการรูปนามวลีมารับ รูปแทนประเภทซ้ำรูปจึง เป็นรูปแทนที่ปรากฏในตำแหน่งหลังคำบุพบทมากที่สุด 57 แห่ง รูปแทนประเภทบ่งชี้ ปรากฏ 32 แห่ง และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม ปรากฏ 15 แห่ง ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า รูปแทนประเภทบ่งชี้ และรูปแทนประเภทคำสรรพนาม มีปรากฏเป็นจำนวนน้อยกว่ารูปแทนอีกสองประเภทมาก ทั้งนี้ เพราะรูปแทนประเภทบ่งชี้และรูปแทนประเภท

คำสรรพนามเป็นรูปแทนที่ให้ความหมายบางประการ คือรูปแทนประเภทบ่งชี้ให้ความหมายเฉพาะหรือจำแนกต่าง รูปแทนประเภทคำสรรพนาม ให้ความหมายที่อาจจะแสดงสถานภาพทางสังคม (Social status) หรืออาจจะแสดงคุณภาพ ไม่สุภาพ จึงทำให้รูปแทน 2 ประเภทนี้ถูกจำกัดการใช้ให้อยู่ในวงแคบของความหมายที่เพิ่มขึ้น จำนวนของรูปแทนทั้งสองประเภทนี้จึงต่างจากจำนวนของรูปแทนประเภทอรุปร และรูปแทนประเภทซ้ำรูปมาก

2.5 ความถี่ของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเติมอยู่ข้ามย่อหน้ากัน

รูปแทนคำนามที่ปรากฏในปริบทนี้เป็นรูปแทนคำนามที่รูปแทนคำนามและรูปนามวลีเติมอยู่ข้ามย่อหน้ากัน รูปนามวลีเติมอยู่ในย่อหน้าที่มาก่อน รูปแทนคำนามอยู่ในย่อหน้าที่ตามมา ดังนั้นระยะห่างระหว่างรูปแทนคำนามและรูปนามวลีเติมในปริบทนี้จึงมีมากกว่าทุกปริบทที่กล่าวมาแล้ว ระยะห่างที่ห่างมากนี้มีผลต่อความถี่ของรูปแทนคำนามมาก คือทำให้ความถี่ของรูปแทนประเภทซ้ำรูปในปริบทนี้มีมากที่สุด ในขณะที่ปริบทอื่น ๆ รูปแทนประเภทอรุปรมีความถี่มากที่สุด

2.5.1 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งประธาน

ความถี่ของรูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้เปลี่ยนไปจากความถี่ในตำแหน่งประธานในปริบทอื่นทั้ง 3 ปริบทที่กล่าวมาแล้ว ในปริบทอื่นที่กล่าวมาแล้วนั้น รูปแทนประเภทอรุปรมีความถี่มากที่สุด และมีความถี่ต่างจากรูปแทนประเภทอื่น ๆ มากอย่างเห็นได้ชัดทั้ง 3 ปริบทดังกล่าว แต่ในปริบทนี้ รูปแทนประเภทซ้ำรูปมีความถี่มากที่สุด 46 แห่ง 45.55% ในขณะที่รูปแทนประเภทอรุปรมีเพียง 22 แห่ง 21.78% เท่านั้น นับว่าต่างกันมาก แสดงว่าความถี่ของการใช้รูปแทนประเภทอรุปรลดลง เมื่อระยะห่างระหว่างรูปแทนคำนามและรูปนามวลีเติมมีมาก เช่นในปริบทนี้ เพราะระยะห่างที่ห่างมากอาจจะทำให้เกิดความกำกวมเกี่ยวกับรูปนามวลีเติม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความผิดพลาดไปได้ เมื่อเรียงปัญหาเกี่ยวกับรูปนามวลีเติมนี้ จึงเปลี่ยนไปใช้รูปแทนประเภทซ้ำรูปแทน รูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่จะไม่ทำให้เกิดความกำกวมเกี่ยวกับรูปนามวลีเติม ไม่ว่าจะอยู่ห่างจากรูปนามวลีเติมแค่ไหนก็ตาม

ตารางที่ 14 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งประธานที่รูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามย่อหน้า
ที่ต่อเนื่องกัน

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทน คำนาม	รูปแทน ประเภท อรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท ขงชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
ประธาน	22 (21.78%)	46 (45.55%)	25 (24.75%)	8 (7.92%)	101 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งประธานของประโยค

เมื่อได้ทราบค่าเงินของไม้ต้นอากาศ เช่นนี้
แล้ว เราน่าจะลองสอบค้นดูว่าเรานำ ไม้ต้น
อากาศ มาใช้ตั้งแต่สมัยใด

หลายคนคงคิดว่า ๑ คงมีใช้มาตั้งแต่สมัย
พ่อขุนรามคำแหงนั่นแหละ เพราะพระองค์เป็น
ผู้ประดิษฐ์ลายสือไทยขึ้นใช้เป็นครั้งแรก

(10-27)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งประธานของประโยค

อักษรในอินเดียจึงมีลักษณะต่าง ๆ กันออกไป
โดยเฉพาะในสมัยราชวงศ์ปัลลวะมีอักษรหลาย
แบบ และอักษรปัลลวะนี้เองที่ได้แพร่กระจาย
มาปรากฏในจารึกโบราณส่วนใหญ่ในประเทศ-
ไทย และเมื่อเราใช้ อักษรปัลลวะนี้มานาน ๆ
เข้า ก็วิวัฒนาการต่อไป เป็นอักษรขอมและ
อักษรมอญเป็นอาทิ

อักษรปัลลวะ เจริญขึ้นในระบอบที่ราชวงศ์
ปัลลวะขึ้นครองราชย์ทางภาคใต้ของ
ประเทศอินเดีย

(1-18)

ค. ตัวอย่างรูปแทนประ เภทบ่งชี้ในตำแหน่งประธานของประโยค

จาริกภาษาทมิฬหลักที่ น.ศ.1 สะท้อนให้เห็น
ความเชื่อ และศาสนา คือ ศาสนาพราหมณ์
ที่แพร่หลายในนครศรีธรรมราช
จาริกหลักนี้ เป็นจาริกทางศาสนาพราหมณ์
อันสังเกตได้จากสัญลักษณ์พระอาทิตย์และ
พระจันทร์ในตอนต้นจาริกค่านที่ 1

(1-40)

จาริกหลักนี้ เป็นรูปแทนประ เภทบ่งชี้ที่ใช้แทนนามวลีเดิม จาริกภาษาทมิฬ
หลักที่ น.ศ.1 ในตำแหน่งประธานของประโยคที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้าม
ย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน ในข้อมูลพบรูปแทนนามวลีบ่งชี้ปรากฏในตำแหน่งนี้ 25 แห่ง

ง. ตัวอย่างคำสรรพนามในตำแหน่งประธานของประโยค

ผมชี้ไปที่หมวกของหญิงสาวคนหนึ่งที่ทำทางกล้า
กว่าเพื่อน

"เปี้ยว" หล่อน ชูค

(15-43)

2.5.2 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งกรรมของประโยค

ความถี่ของรูปแทนคำนามที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ยังคง เป็น เช่นเดียวกับความถี่ของ
รูปแทนคำนามในตำแหน่งนี้ในปริบทอื่น ๆ ทั้ง 3 ปริบทที่กล่าวมาแล้ว คือรูปแทนประ เภทซ้ำรูป
มีความถี่มากที่สุด ความถี่ของรูปแทน ประ เภทซ้ำรูป ในตำแหน่งนี้ต่างจากความถี่ของรูปแทน
ประ เภทอื่น ๆ มาก

ตารางที่ 15 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งกรรมที่รูปนามวลี เดิมอยู่ข้ามย่อหน้า
ที่ต่อ เนื่องกัน

ตำแหน่ง	ประเภทรูปแทน ค่านาม	รูปแทน ประเภท อรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บ่งชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
กรรม		4 (10.52%)	30 (78.96%)	4 (10.52%)	-	38 (100%)

ก. ตัวอย่างรูปแทนประเภทอรูปในตำแหน่งกรรมของประโยคที่มีรูป
นามวลี เดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อ เนื่องกัน

เมื่อ พ.ศ. 2472 ศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์
ได้ตีพิมพ์หนังสือ "ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 2 :
จารึกทวารวดี ศรีวิชัย ละโว้" โดยรวบรวม
จารึกซึ่งค้นพบทางภาคใต้ของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา
และในภาคเหนือของแหลมมลายู ท่านเห็นว่า
ดินแดนเหล่านี้ตรงกับอาณาจักรสมัยโบราณที่มีชื่อ
ทวารวดี ละโว้ ศรีวิชัย และตามพรลิงค์ การ
ตีพิมพ์ครั้งนั้นนับเป็นการตีพิมพ์ครั้งแรก ต่อมาการ
ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 2 ก็เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2504
โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมจากครั้งแรกด้วย
ในการพิมพ์ครั้งที่ 2 นี้ หม่อมเจ้าปิยะรังสิต
รังสิตทรงโปรดให้พิมพ์ ๑ ขึ้นเผยแพร่
เป็นธรรมวิद्याทานเนื่องในโอกาสที่ท่าน
ทรงมีพระชนมายุเวียนมาบรรจบครบ 48
พรรษา (1-21)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทซ้ำรูปในตำแหน่งกรรมของประโยคที่มี
รูปนามวลี เดิมอยู่ในประโยคที่อยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อ เนื่องกัน

ถ้าอยากทราบว่าตัวอักษรในจารึกจริง ๆ
เป็นอย่างไรก็ต้องตามไปดูให้ถึงต้นตอ ซึ่ง
ส่วนใหญ่ท่านได้ถ่ายภาพจารึก ตัวจริงเอา
ไว้ให้เราได้ตรวจสอบเทียบเคียงดู

ในที่นี้จะนำเอาจารึกที่จัดว่าชัดเจนที่สุด
มาให้พิจารณา ได้แก่ หลักที่ 42 วัด
มหาธาตุ อโยธยา

(10-8)

2.5.3 ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

ความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งนี้มีน้อยมากและมีเพียงรูปแทนประเภทซ้ำรูป
ประเภทเดียวเท่านั้น ที่ปรากฏในตำแหน่งนี้และปรากฏเพียง 2 แห่ง เท่านั้น

ตัวอย่างการซ้ำรูปในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ

จากหลักฐานทางด้านศิลาจารึกที่ค้นพบบริเวณ
ภาคเหนือดังกล่าวข้างต้นนั้น สอดคล้องกันอย่าง
มากทางด้านวัฒนธรรมระหว่างอาณาจักรพุกาม
และอาณาจักรทริภุชไชย โดยเฉพาะทางด้าน
ตัวอักษรนั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนที่รวมตัวกัน
เป็นอาณาจักรทริภุชไชยในพุทธศตวรรษที่ 18
หรือก่อนหน้านี้ได้รับ ตัวอักษรมอญโบราณ

จากอาณาจักรพุกามที่ปรากฏรูปแบบชัดเจน
ในสมัยพระเจ้าอโนรุธและใช้สืบกันมาใน
อาณาจักรพุกาม
จากการพิจารณาแบบ ตัวอักษรมอญ
โบราณ ที่พบบริเวณ จังหวัดลำพูนใน
ช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 โดยเปรียบเทียบ
กับตัวอักษรที่ใช้อยู่ในอาณาจักรพุกาม
สมัยพุทธศตวรรษที่ 17 พบว่ารูปแบบ
ของตัวอักษรในรูปแบบเหมือนกันเกือบ
ทุกตัว (6-13)

2.5.4 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพท

ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งนี้ ยังคงเป็นเช่นเดียวกับความถี่ในตำแหน่งนี้
ในปริบทอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว คือ รูปแทนประเภทซ้ำรูปมีจำนวนมากที่สุด ดังนี้
ตารางที่ 16 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งหลังคำบุพทที่รูปนามวลีเดิมอยู่
ข้ามย่อหน้าที่ต่อเนื่องกัน

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทนค่านาม	รูปแทนประเภท อรูป	รูปแทนประเภท ซ้ำรูป	รูปแทนประเภท บ่งชี้	รูปแทนประเภทคำ สรพนาม	รวม
หลังคำบุพท	-	29 (74.36%)	10 (25.64%)	-	39 (100%)

ก. ตัวอย่างการซ้ำรูปในตำแหน่งหลังคำบุพท

ในรัชกาลนี้มีสิ่งที่เป็นหลักฐานเกี่ยวกับคนตรี
ที่น่าจะนำมาพูดได้ก็คือ หนังสือไตรภูมิพระร่วง
ซึ่งท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับรองกันว่า เป็น
พระราชนิพนธ์ในรัชกาลนี้

ในหนังสือ ไตรภูมิพระร่วง มีข้อความอยู่สองอย่าง
 อย่างหนึ่งตรงแปลมาจากอรรถกถาในคัมภีร์
 ต่าง ๆ (8-9)

ข. ตัวอย่างรูปแทนประเภทบ่งชี้ในตำแหน่งหลังค่านามที่มีรูปนามวลีเต็ม
 อยู่ในประโยคที่อยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน

พระเจ้าพุทธวสุโขทัยคงเจริญถึงขีดสูงสุดในราว
ปลายพุทธศตวรรษที่ 19 และต่อจากนั้นก็
 เสื่อมลง สถาปัตยกรรมก็มีอยู่มาก ที่เป็นแบบ
 ไทยแท้ก็มี เช่น เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
 เป็นต้น
 ในสมัยนี้ไทยเราได้ผลิตเครื่องถ้วยชาม
 ที่เรียกกันว่าเครื่องสังคโลก

(2-29)

2.5.5 สรุปการปรากฏของรูปแทนค่านามที่มีรูปนามวลีเต็มอยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน

รูปแทนค่านามทั้ง 4 ประเภทที่ปรากฏในบริบทนี้มีความสั้นน้อยกว่าความถี่ของ
 รูปแทนค่านามใน 3 บริบทที่กล่าวมาแล้วมาก แต่ก็ยังพบรูปแทนค่านามปรากฏทั้ง 4 ตำแหน่ง
 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีรูปนามวลีเติมอยู่ข้าม
ย่อหน้าที่ต่อ เนื่องกัน

ตำแหน่ง \ ประเภทรูปแทน คำนาม	รูปแทน ประเภท อรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บ่งชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
ประธาน	22 (21.78%)	46 (45.55%)	25 (24.75%)	8 (7.92%)	101 (100%)
กรรม	4 (10.52%)	30 (78.96%)	4 (10.52%)	-	38
ประกอบคำนาม เพื่อแสดง ความเป็นเจ้าของ	-	2	-	-	2
หลังคำบุพบท	-	29 (74.36%)	10 (25.64%)	-	39
รวม	26	107	39	8	180

จากตารางนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีอยู่ข้ามย่อหน้าที่ต่อ เนื่องกันนั้น
ตำแหน่งประธานของประโยค เป็นตำแหน่งที่พบว่ามีรูปแทนคำนามปรากฏมากที่สุดมีจำนวนถึง 101 แห่ง
ตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ มีจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง

รูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่ปรากฏมากที่สุด 107 แห่ง และเป็นรูปแทนเพียง
ประเภทเดียวที่พบปรากฏทั้ง 4 ตำแหน่ง ทั้งนี้เพราะรูปแทนประเภทซ้ำรูป เป็นรูปแทนที่มีรูปและ
ความหมายเท่ารูปนามวลีเติมทุกประการ ทำให้สะดวกในการใช้เป็นรูปแทนคำนามที่อยู่ข้าม
ย่อหน้ากับรูปนามวลีเติม เพราะรูปและความหมายที่เหมือนกับรูปนามวลีเติมนี้ไม่ทำให้ผู้รับสาร
เข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของข้อความ ทั้ง ๆ ที่รูปนามวลีเติมและรูปแทนคำนามจะอยู่ห่างกัน
มากก็ตาม

รูปแทนประเภทบ่งชี้ปรากฏเป็นจำนวนรองลงมา 39 แห่ง และปรากฏเพียง 3 ตำแหน่ง
ไม่ปรากฏในตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เพราะรูปแทนประเภทคำบ่งชี้

เป็นรูปแทนที่ให้ความหมายที่เฉพาะ หรือจำแนกต่าง เหมาะที่จะใช้เป็นรูปแทนคำนามที่มีระยะห่างจากรูปนามวลีเดิมเช่นกัน ความหมายที่เฉพาะและจำแนกต่าง ทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความสับสน กำกวม เกี่ยวกับรูปนามวลีเดิม และยังเป็นการบังคับให้ผู้รับการเข้าใจได้ว่า รูปแทนนี้อ้างถึงรูปนามวลีเดิมใดในย่อหน้าข้างต้น

รูปแทนประเภทรูปปรากฏ เป็นลำดับที่ 3 26 แห่ง ปรากฏเพียง 2 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งประธาน และตำแหน่งกรรม ส่วนรูปแทนประเภทคำสรรพนามปรากฏน้อยที่สุด 8 แห่ง และปรากฏเพียงตำแหน่งเดียว คือ ตำแหน่งประธาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแทนประเภทคำสรรพนามมีข้อจำกัดการใช้ทางความหมายที่อาจจะ เป็นการแสดงสถานภาพทางสังคม หรืออาจจะเกี่ยวกับความสุภาพ ไม่สุภาพ จึงถูกจำกัดการใช้ให้อยู่ในวงแคบกว่ารูปแทนประเภทรูปจำนวนที่พบปรากฏจึงน้อยกว่ารูปแทนประเภทรูปที่ไม่ถูกจำกัดการใช้ทางความหมาย

2.6 สรุปเรื่องความถี่ของรูปแทนประเภทต่าง ๆ

จากการนับความถี่ของรูปแทนคำนามทั้งหมดในทุกตำแหน่ง ทุกปริบทได้ผลว่า ความถี่ของรูปแทนคำนามแต่ละประเภทต่างกัน ความถี่ของรูปแทนคำนามแต่ละประเภท ในแต่ละตำแหน่งแต่ละปริบทก็ยังคงต่างกันด้วย เพื่อให้เห็นความต่างของความถี่ของรูปแทนคำนามเหล่านี้ อย่างชัดเจน จึงนำเอาความถี่ของรูปแทนคำนามทุกประเภทมารวมสรุปดังนี้

2.6.1 ความถี่ของรูปแทนคำนามทั้งหมด

รูปแทนคำนามแต่ละประเภทที่ปรากฏในทุกตำแหน่งในปริบททั้ง 4 ที่ทำการศึกษา มีดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 แสดงความถี่ของรูปแทนค่านามทั้งหมด

ประเภทรูปแทนค่านาม	ความถี่
รูปแทนประเภทรูป	811 (49.88%)
รูปแทนประเภทซ้ำรูป	521 (32.04%)
รูปแทนประเภทบ่งชี้	198 (12.18%)
รูปแทนประเภทคำสรรพนาม	96 (5.90%)
รวม	1626

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทรูป เป็นรูปแทนที่มีความถี่ของการใช้มากที่สุด ถึง 811 แห่ง คิดเป็น 49.88% ของความถี่ของรูปแทนค่านามทุกประเภท รูปแทนประเภทซ้ำรูป มีความถี่รองลงมา 521 แห่ง คิดเป็น 32.04% และรูปแทนประเภทคำสรรพนามมีความถี่น้อยที่สุด 96 แห่ง 5.90% ผลที่ได้เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่ารูปแทนประเภทรูป เป็นรูปแทนที่ได้รับความนิยมใช้มากที่สุด

2.6.2 ความถี่ของรูปแทนค่านามในตำแหน่งต่าง ๆ

รูปแทนค่านามทั้งหมด มีความถี่ที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ในทุกปริบทดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงความถี่ของรูปแทนคำนามที่จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	ความถี่
ประธาน	1037
กรรม	308
ประกอบคำนามเพื่อ แสดงความเป็นเจ้าของ	16
หลังคำบุพบท	265

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งประธานเป็นตำแหน่งที่มีรูปแทนคำนาม ปรากฏมากที่สุดถึง 1037 แห่ง ในขณะที่ในตำแหน่งกรรมซึ่งเป็นตำแหน่งที่รูปแทนคำนามปรากฏรองลงมา มีแค่ 308 แห่ง ความถี่ใน 2 ตำแหน่งนี้ต่างกันมาก ต่างกันถึง 729 แห่ง แสดงว่าลักษณะการโยงความในภาษาไทย เรื่อง (topic) มักจะเป็นประธานของประโยคหน้า ประโยคถัดมาเป็นประโยคที่ให้รายละเอียด บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประธาน ทำให้ใช้รูปแทนคำนามในตำแหน่งประธานที่ใช้อ้างอิงถึงประธานที่เป็นเรื่อง (topic) ในประโยคหน้า ความถี่ที่ปรากฏในตำแหน่งนี้จึงสูงมากดังตาราง

ตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของมีความถี่น้อยที่สุด 16 แห่ง ซึ่งก็เป็นเพราะตำแหน่งนี้จำกัดลงไปว่า เป็นตำแหน่งที่ใช้ประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของเท่านั้น จำนวนการปรากฏของรูปแทนคำนามทั้งหมด สัมพันธ์กับจำนวนการปรากฏของรูปแทนคำนามทุกประเภทในทุกบริบทที่กล่าวมาแล้วในตารางที่ 4, 8, 13 และ 17 แสดงว่าการปรากฏของรูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภทนี้เป็นไปในลักษณะที่อาจจะทำนายได้ว่ารูปแทนประเภทใดปรากฏในตำแหน่งใด บริบทใดมากที่สุด

2.6.3 ความถี่ของรูปแทนคำนามในบริบทต่าง ๆ

ความถี่ของรูปแทนคำนามที่ปรากฏในแต่ละบริบทต่างกัน แสดงให้เห็นว่าบริบทที่นำมาศึกษามีผลต่อการใช้รูปแทนคำนาม จึงนำเอาความถี่ของรูปแทนคำนามในทุกบริบทมารวมกันในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนของรูปแทนค่านามทั้งหมดที่ปรากฏในปริบทต่าง ๆ

ประเภทรูปแทน ค่านาม	รูปแทน ประเภท อรูป	รูปแทน ประเภท ซ้ำรูป	รูปแทน ประเภท บงชี้	รูปแทน ประเภทคำ สรรพนาม	รวม
อเนกรรณประโยคเดียวกัน	284	100	38	20	442
สังกรประโยคเดียวกัน	145	121	34	23	323
ข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน	356	193	87	55	691
ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน	26	107	39	8	180
รวม	811	521	198	106	

ตารางนี้แสดงให้เห็นความต่างของจำนวนรูปแทนทั้ง 4 ประเภท ที่ปรากฏในปริบทต่าง ๆ จะเห็นได้ว่ารูปแทนประเภทอรูป เป็นรูปแทนที่ปรากฏเป็นจำนวนมากที่สุดในปริบทเหล่านี้ถึง 3 ปริบท

ยกเว้นปริบทที่รูปนามวลีเต็ม และรูปแทนค่านามอยู่ข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน ซึ่งเป็นตำแหน่งที่รูปนามวลีเต็มและรูปแทนค่านามอยู่ห่างกันมาก จึงอาจจะทำให้เกิดความกำกวมเกี่ยวกับรูปนามวลีเต็ม ของรูปแทนประเภทอรูปได้ ในกรณีเช่นนี้จะใช้รูปแทนประเภทซ้ำรูปซึ่งเป็นรูปแทนที่มีรูปและความหมายเหมือนรูปนามวลีเต็มทุกประการ ไม่ทำให้เกิดความกำกวมเกี่ยวกับรูปนามวลีเต็ม ทำให้รูปแทนประเภทซ้ำรูปปรากฏในปริบทนี้มากที่สุด ถึง 107 แห่ง รูปแทนประเภทอรูปปรากฏในปริบทนี้เพียง 26 แห่ง เท่านั้น

ปริบทที่มีจำนวนรูปแทนค่านามปรากฏมากที่สุดคือ ปริบทที่รูปนามวลีเต็ม และรูปแทนค่านามอยู่ข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน รูปแทนทุกประเภทต่างก็ปรากฏในปริบทนี้ด้วยจำนวนที่มากกว่าจำนวนที่ปรากฏในปริบทอื่น ๆ แสดงว่า ข้อความต่อเนื่องในภาษาไทย มีการโยงความระหว่างประโยคต่อประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกันมากที่สุด นอกจากปริบทนี้แล้ว ปริบทที่รูปนามวลีเต็ม และรูปแทนค่านามอยู่ในอเนกรรณประโยคเดียวกัน อยู่ในสังกรประโยคเดียวกัน มีจำนวนรูปแทน

ปรากฏ เป็นจำนวนรองลงมาตามลำดับ ปริบทที่รูปนามวลีเดิมและรูปแทนคำนามอยู่ข้ามย่อหน้า
ที่อยู่ต่อ เนื่องกันมีจำนวนรูปแทนคำนามปรากฏน้อยที่สุด ซึ่งอาจจะ เป็นไปได้ว่าระยะห่างระหว่าง
รูปนามวลีเดิม และรูปแทนคำนาม เป็นสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้รูปแทนคำนาม นิยมใช้รูปแทน
คำนามแทนรูปนามวลี เดิมที่อยู่ใกล้กับรูปแทนนั้น ๆ มากกว่าที่จะใช้รูปแทนคำนามแทนที่รูปนามวลี
เดิมที่อยู่ไกลออกไป ระยะห่างที่ห่างจากกันมาก อาจทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจว่ารูปแทนคำนาม
นั้น ๆ ใช้แทนรูปนามวลีเดิมใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย